

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,
наркології та сексології

Затверджено на методичній нараді кафедри
психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,
наркології та сексології
Зав.кафедри д.мед.н., професор В.В.Чугунов

« » _____ 2015 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

до практичного заняття по темі «Загальна психопатологія. Тема 2. Розлади
мислення та інтелекту. Частина 1 (2)»

ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

(спеціальність «Лікувальна справа» та «Педіатрія»)

Запоріжжя - 2015 рік

Частина 1: «Розлади мислення»

I. Актуальність теми:

Мислення визнають як один з важливих компонентів пізнавальної діяльності, що дозволяє узагальнено відображувати навколишню дійсність. Це найвища форма психічної діяльності, що демонструє сутність, взаємозв'язок та відношення предметів та явищ оточуючого миру. Мислення здійснюється за допомогою слів, як найпростішого засобу узагальнення на свідомому й несвідомому рівнях. Розлади мислення найбільш поширена патологія у психіатрії; своєчасне виявлення маячних ідей дозволяє проводити ефективну терапію хворим, передчасно реагувати на можливі агресивні та аутоагресивні дії.

II. Навчальні цілі заняття:

А. Сформуувати поняття про симптоми та синдроми розладів мислення; захворювання, де ці прояви є головними.

Б. Знати:

1. Форми та види мислення;
2. Клінічна характеристика патології асоціативного процесу;
3. Поняття марення, його клінічні різновиди;
4. Нав'язливі стани, їх відміна від маячних ідей;
5. Патофізіологічні механізми марення та нав'язливих станів;

В. Вміти:

1. Проводити клінічне обстеження хворих з метою виявлення симптомів порушень мислення;
2. Навчитись діагностувати найбільш вагомні розлади мислення;
3. Виявляти розлади мислення за допомогою додаткових патопсихологічних методик;
4. Аналізувати основні синдроми, пов'язані з порушенням асоціацій та змісту.

III. Цілі розвитку особистості:

Розвинути почуття відповідальності за своєчасність та правильність прийняття рішення по оцінці загального стану, наявності ускладнень. Сформувати деонтологічні уявлення щодо особливості відношення майбутнього фахівця до пацієнта з психічними розладами та його родини.

IV. Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліна	Знати	Вміти
Найменування попередніх дисциплін		
1. Кафедра нормальної фізіології людини.	Знання теорії Т.П.Павлова про умовну та безумовну рефлексорну діяльність, поняття про фазові стани.	Визначити функцію мовних центрів головного мозку.
2. Кафедра патологічної	Знання про патофізіологічні механізми формування	Пояснити схожість та розбіжності формування

фізіології 3.Кафедра суспільних дисциплін з курсу загальної психології	нав'язливих станів та утворення марення. Методи патофизиологічного дослідження сфери мислення.	нав'язливих та маячних ідей. Провести психо - експериментальні методики, щоб виявляти симптоми порушення асоціацій, послідовності мислення.
Наступні дисципліни		
1. Курс нейрохірургії	Механізми взаємозв'язку порушень МОВИ з можливим ураженням окремих ділянок мозку.	Виявити ознаки пухлин, атрофій та іншої патології ділянок головного мозку, відповідаючих за функцію мови.
Внутрішньопредметна інтеграція		
1. Розлади емоцій та волі. 2. Неврози	Клінічні ознаки депресивного, маніакального, кататонічного синдромів що супроводжуються розладами мислення. Клінічні симптоми obsesивно - фобічного неврозу, що супроводжується нав'язливими станами.	Враховувати розлади емоцій та волі в оцінці психічного стану хворого з ведучими порушеннями мислення. Диференціювати різні прояви нав'язливих думок, страхів та дій.

V. Зміст теми заняття:

Студентами повинні бути засвоєні основні положення, терміни та визначення.

VI. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

ЗАНЯТТЯ Визначення вихідного рівня знань.

Визначення вихідного рівня знань проводиться шляхом вирішення студентами тестових завдань. Викладач перевіряє їх згідно з еталонами відповідей, обговорює результати.

Опитування за основними питаннями теми заняття.

Шляхом індивідуального опитування кожного студента за питаннями щодо теми заняття викладач має змогу визначити теоретичний рівень знань

студентів. Відповіді обговорюються всіма студентами, доповнюються, поширюються під керівництвом викладача.

Самостійна робота студентів.

Студенти проводять опитування хворих за темою заняття, наділяючи увагу скаргам, анамнезу життя та захворювання, визначають основні симптоми та синдроми, які дозволяють припустити дане захворювання. Студенти визначають основні напрямки обстеження та лікування, пропонують окремі групи лікарських препаратів і дози. Під час самостійної роботи викладач коректує відповіді, обговорює різні варіанти психотерапії і фармакотерапії.

Аналіз і підсумок роботи студентів.

Підсумок заняття проводиться вирішенням підсумкового тестового контролю. Студентам пропонується вирішити тести формату КРОК-1,2. Викладач перевіряє правильність вирішення за еталонами відповідей. Проводиться аналіз роботи кожного студента на занятті.

Місце та час проведення заняття.

Заняття зі студентами проводиться на протязі запланованого часу. Заняття проводяться в учбовій кімнаті. Курація хворих відбувається в палатах відділень психіатричної лікарні.

Оснащення заняття.

1. Таблиці.
2. Схеми.
3. Набори завдань вихідного рівня.
4. Набори тестів підсумкового контролю.

План та організаційна структура заняття.

№ пп	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навч. цілі в рівнях засвоєння	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення (контролю, наочності, інструктивності)
i	Підготовчий етап			
i.	Організаційні заходи	II	Фронтальне	П.1 актуальність теми
2.	Постановка навчальних цілей та мотивація	II	індивідуальне усне експрес - опитування	П.2 навчальні цілі Таблиці, малюнки, структурно-логічні схеми, лікарські препарати, слайди
3.	Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь:	III	Тестовий контроль II рівня Рішення типових задач II рівня	Питання для індивідуального опитування Тести та задачі II рівня
4.	Основний етап Формування професійних вмінь та навичок: 1.Оволодіння методикою проведення цілеспрямованої бесіди. 2.Сформувані вмінь провести усебічне (доступного студенту рівня) обстеження статусу хворого, інтерпретувати їх дані.	III III III	Професійний тренінг на хворому. Рішення тестів та задач III рівня. Професійний тренінг у вирішенні нетипових клінічних ситуацій	Алгоритми (орієнтовані карти) для формування практичних навичок та вмінь. Хворі Історії хвороби, протоколи обстеження та лікування Тести та нетипові задачі III рівня Імітаційні ігри
5.	Заклучний етап	III	Індивідуальний контроль навичок або їх результатів.	Результати клінічної роботи
5.	Контроль та корекція рівня засвоєння професійних вмінь та навичок		Аналіз та оцінка результатів клінічної роботи	Задачі III рівня Тести III рівня
7.	Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного) Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі)		Рішення нетипових задач III рівня. Тестовий контроль III рівня.	Орієнтована карта для самостійної роботи з літературою

Частина 2 «Розлади інтелекту»

I. Актуальність теми.

Інтелект відіграє дуже важливу роль в житті кожної людини, є базою, фундаментом активної творчої діяльності, оволодінням новими знаннями і навичками. Важливість достатньої інтелектуальної функції для успішної соціальної адаптації важко переоцінити. Особливе значення ця оцінка важлива при психічній хворобі. Актуальність проблеми розладів інтелекту полягає у зв'язку із збільшенням процентного співвідношення людей похилого віку.

Вміння вірно оцінити розлади інтелекту дуже важливе в підготовці лікаря. Підкреслюються наступні моменти. Необхідно враховувати стан інтелектуальних функцій пацієнта при оцінці його скарг та даних анамнезу. Значення цих розладів для діагностики психічних захворювань, особливо при органічних ураженнях головного мозку.

Цілі навчання

Навчальні цілі заняття: Вивчити основні властивості інтелектуальних функцій та різноманітні прояви їх розладів.

Конкретні цілі:

1. Вивчити основні теоретичні положення про інтелект (а-11).
2. Пояснювати нейропсихологічні основи розладів інтелекту (а-11).
3. Зібрати та оцінити скарги і анамнез хворого, у якого є порушення інтелекту (а-111).
4. Оцінити симптоми, які указують на розлади інтелекту (а-11)
5. Оцінити дані експериментально-психологічних досліджень хворих (а-11).
6. Провести диференційну діагностику різних порушень інтелекту (а-11).
7. Призначення необхідну терапію при розладах інтелекту (а-111).

3. Виховні цілі.

Розвинути почуття відповідальності за своєчасність та правильність постановки клінічного діагнозу, оцінити загальний стан, наявність ускладнень та надання допомоги хворим з порушенням інтелекту. Сформувати деонтологічне ставлення та розвинути чуйність щодо особливостей відношення майбутнього фахівця до пацієнта, хворого з наявністю інтелектуальних розладів.

4. Міждисциплінарна інтеграція.

Дисципліни	Знати	Вміти
<p>I. Попередні ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>1. Нормальна анатомія</p> <p>2. Нормальна фізіологія</p> <p>3. Патанатомія</p> <p>4. Патфізіологія</p>	<p>Знати будову кори , підкоркових центрів та судинної системи головного мозку.</p> <p>Засвоїти функціональні можливості різних частин головного мозку в формуванні інтелекту.</p> <p>Знати можливі патоморфологічні зміни в судинній системі і мозковій тканині при порушеннях інтелекту</p> <p>Засвоїти особливості діяльності головного мозку.</p>	<p>Вміти визначати можливе місце розташування патологічного осередку в цнс.</p> <p>Вміти визначати параметри нормального функціонування різних частин головного мозку.</p> <p>Вміти інтерпретувати типові патологоанатомічні зміни в мозковій тканині і судинах при інтелектуальних розладах.</p> <p>Вміти визначити клінічні та лабораторні симптоми порушень мозкової діяльності при порушеннях інтелекту.</p>
<p>II. Наступні дисципліни</p> <p>1. Нейрохірургія</p> <p>2. Неврологія (дитяча неврологія)</p>	<p>Знати початкові ознаки і клінічні особливості перебігу пухлин, гематом, вроджених вад головного мозку.</p> <p>Знати клінічні ознаки порушення розвитку рухової системи та мовлення , в т.ч. у дітей раннього віку, інтелектуальне відставання у розвитку.</p>	<p>Вміти виставити діагноз по клінічним ознакам патології інтелекту.</p> <p>Вміти виставити попередній діагноз (в т.ч. - спадкових хвороб) та призначити лікування.</p>
<p>III. Внутрішньо предметна інтеграція</p> <p>1. Органічні порушення головного мозку (ішемічні та геморагічні інсульти, субдуральні гематоми, менінгіти, пухлини, атрофічні процеси..).</p> <p>2. Діагностичні та терапевтичні заходи при</p>	<p>Знати етіопатогенез та клінічні особливості перебігу атрофічних порушень, мозкових катастроф та інфекційних захворювань ГМ.</p> <p>Засвоїти основні діагностичні</p>	<p>Вміти призначити план обстеження, визначити основні клінічні симптоми .</p> <p>Вміти призначити диференційоване лікування при</p>

порушеннях інтелекту різної етіології.	критерії та терапевтичні заходи при різних видах ураження головного мозку.	різних інтелектуальних розладів.. типах
---	--	---

v. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

ЗАНЯТТЯ Визначення вихідного рівня знань.

Визначення вихідного рівня знань проводиться шляхом вирішення студентами тестових завдань. Викладач перевіряє їх згідно з еталонами відповідей, обговорює результати.

Опитування за основними питаннями теми заняття.

Шляхом індивідуального опитування кожного студента за питаннями щодо теми заняття викладач має змогу визначити теоретичний рівень знань студентів. Відповіді обговорюються всіма студентами, доповнюються, поширюються під керівництвом викладача.

Самостійна робота студентів.

Студенти проводять опитування хворих за темою заняття, наділяючи увагу скаргам, анамнезу життя та захворювання, визначають основні симптоми та синдроми, які дозволяють припустити дане захворювання. Студенти визначають основні напрямки обстеження та лікування, пропонують окремі групи лікарських препаратів і дози. Під час самостійної роботи викладач коректує відповіді, обговорює різні варіанти психотерапії і фармакотерапії.

Аналіз і підсумок роботи студентів.

Підсумок заняття проводиться вирішенням підсумкового тестового контролю. Студентам пропонується вирішити тести формату КРОК-1,2. Викладач перевіряє правильність вирішення за еталонами відповідей. Проводиться аналіз роботи кожного студента на занятті.

Місце та час проведення заняття.

Заняття зі студентами проводиться на протязі запланованого часу. Заняття проводяться в учбовій кімнаті. Курація хворих відбувається в палатах відділень психіатричної лікарні.

Оснащення заняття.

1. Таблиці.

2. Схеми.

3. Набори завдань вихідного рівня.

4. Набори тестів підсумкового контролю.

План та організаційна структура заняття.

№ пп	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	Навч. цілі в рівнях засвоєн	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення (контролю, наочності,
		ня		інструктивності)
1	Підготовчий етап			
1.	Організаційні заходи	II	Фронтальне	П.1 актуальність теми
2.	Постановка навчальних цілей та мотивація	II	індивідуальне усне експрес - опитування	П.2 навчальні цілі Таблиці, малюнки, структурно-логічні схеми, лікарські препарати, слайди
3.	Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь:	III	Тестовий контроль II рівня Рішення типових задач II рівня	Питання для індивідуального опитування Тести та задачі II рівня
4.	Основний етап Формування професійних вмінь та навичок: [.Оволодіння методикою проведення цілеспрямованої бесіди. 2.Сформувані вміння провести усебічне (доступного студенту рівня) обстеження статусу хворого, інтерпретувати їх дані.	III III III	Професійний тренінг на хворому. Рішення тестів та задач I II рівня. Професійний тренінг у вирішенні нетипових клінічних ситуацій	Алгоритми (орієнтовані карти) для формування практичних навичок та вмінь. Хворі Історії хвороби. протоколи обстеження та лікування Тести та нетипові задачі I II рівня Імітаційні ігри
5.	Заклучний етап Контроль та корекція рівня засвоєння професійних вмінь та навичок	III	Індивідуальний контроль навичок або їх результатів.	Результати клінічної роботи Задачі III рівня Тести III рівня
6.	Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного. організаційного)		Аналіз та оцінка результатів клінічної роботи	Орієнтована карта для
7.	Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі)		Рішення нетипових задач III рівня. Тестовий контроль III рівня.	самостійної роботи з літературою

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

А. Навчальна (основна і додаткова)

Основна:

1. Психітрія. Під ред. професора О.К.Напрієнка.-Київ,2001.
2. Банщиков В.М., Невзорова Т.А. Психиатрия.-М.,1969.
3. Коркина М.В., Лакосина Н.Д., Личко А.Э. Психиатрия.- М., 1995.
4. Кербиков О.В с соавт. Психиатрия .-М., 1968.
5. ПСИХІАТРІЯ : Нормативне виробничо-практичне видання. – К. : МНІАЦ медичної статистики ; МВЦ «Медінформ», 2009. – 628 с. – ISBN 966-8318-09-9.
6. Психіатрія / під ред. В. М. Козідубової, В. М. Кузнєцова, В. А. Вербенко, Л. М. Юр'євої, О. О. Фільца, І.О. Бабюка. – Харків : Оберіг, 2013. – 1164 с. – ISBN 978-966-8689-18-5.
7. Чугунов В. В. Психотерапевтический диагноз. – 3-е изд., расширенное. – Харьков: Наука, 2014 / 2015. – 536с. – ISBN 978-966-526-140-7.
8. Руководство по психиатрии. Под ред. А.В.Снежневского. В 2-х т.- М.,1983

Додаткова:

1. Клиническая психиатрия/ Под ред. Н.Е. Бачерикова.- К.:”Здоровья”, 1989, - 512с.
2. Руководство по психиатрии/ Под ред. Г.В. Морозова. В 2-х т. Т 2. - М.:Медицина, 1988.-640 с.
3. Менделевич В.Д. Психиатрическая пропедевтика: Практическое руководство для врачей и студентов.-М.:ТОО «Техлит», 1997.-496с.
4. Руководство по психиатрии /Под ред.А.С.Тиганова,- В 2-х томах- М.: Медицина, 1999г.
5. Руководство по психиатрии /Под ред А.В.Снежневского.-В 2-х томах.- М.:Медицина. 1983.

Наукова.

1. Блейхер В.М., Крук И.В. Клиника приобретенного слабоумия.-К.:Здоровье. 1986.- 280 с.

2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике.- СПб., 1999.-518с.

Методична.

1. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки і проведення навчальних занять в медичних ВУЗах: Методичний посібник. - Київ, 2004. - 80с.